

305, 3
HO-T

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN
PGS.TS. HOÀNG BÁ THỊNH

GIÁO TRÌNH
XÃ HỘI HỌC VỀ GIỚI
(Tái bản lần thứ nhất)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

MỤC LỤC

Danh mục các từ viết tắt.....	10
Lời giới thiệu.....	11

Chương 1

Khái niệm và đối tượng nghiên cứu

Mục tiêu học tập.....	15
1. Khái niệm giới tính và giới.....	15
2. Những phản ứng của các nhà nữ quyền.....	29
3. Đối tượng nghiên cứu của Xã hội học về Giới.....	32
Tóm tắt chương.....	44
Câu hỏi ôn tập.....	44
Tài liệu đọc thêm.....	44

Chương 2

Lý thuyết phát triển và vai trò của phụ nữ trong phát triển

Mục tiêu học tập.....	45
1. Quan niệm về phát triển.....	45
2. Những cách tiếp cận lý thuyết xã hội học đương đại.....	60
3. Từ phụ nữ trong phát triển đến giới và phát triển.....	67
4. Các chỉ số về phát triển giới.....	72
Tóm tắt chương.....	74
Câu hỏi ôn tập.....	74
Tài liệu đọc thêm.....	74

Chương 3

Sơ lược phong trào nữ quyền và lý thuyết nữ quyền

Mục tiêu học tập.....	75
1. Sơ lược về phong trào nữ quyền.....	75
2. Một số lý thuyết nữ quyền.....	83
Tóm tắt chương.....	97
Câu hỏi ôn tập.....	97
Tài liệu đọc thêm.....	97

Chương 4

Bất bình đẳng, bình đẳng giới và công bằng giới

Mục tiêu học tập.....	98
1. Bất bình đẳng giới.....	98

2. Bình đẳng giới	110
3 Công bằng xã hội và công bằng giới	113
4. Đặc thù giới ở Việt Nam.....	124
5. Bình đẳng giới ở Việt Nam	129
Tóm tắt chương.....	138
Câu hỏi ôn tập.....	138
Tài liệu đọc thêm	138

Chương 5

Bản sắc giới - vai trò giới

Mục tiêu học tập	139
1. Bản sắc giới.....	139
2. Vai trò giới.....	148
3. Những giải thích về các vai trò giới theo quan điểm xã hội học.....	157
4. Các vai trò cơ bản của Giới	162
5. Xã hội hoá vai trò giới.....	169
Tóm tắt chương.....	186
Câu hỏi ôn tập.....	186
Tài liệu đọc thêm	186

Chương 6

Giới và giáo dục

Mục tiêu học tập	187
1. Giáo dục và vai trò của giáo dục đối với phát triển.....	187
2. Vai trò của phụ nữ trong giáo dục.....	189
3. Một vài biểu hiện bất bình đẳng giới trong giáo dục.....	193
4. Quan điểm và mục tiêu bình đẳng giới trong giáo dục.....	204
Tóm tắt chương.....	205
Câu hỏi ôn tập.....	206
Tài liệu đọc thêm	206

Chương 7

Giới và lao động

Mục tiêu học tập	207
1. Ý nghĩa của lao động	207
2. Quan điểm xã hội học về Giới và lao động	209
3. Phân công lao động theo giới	217
4. Bình đẳng giới trong lĩnh vực việc làm.....	222

5. Một vài biểu hiện bất bình đẳng giới trong lao động	225
Tóm tắt chương.....	236
Câu hỏi ôn tập.....	237
Tài liệu đọc thêm	237

Chương 8

Giới và quản lý

Mục tiêu học tập	238
1. Quan niệm về quản lý.....	238
2. Phụ nữ tham gia quản lý, lãnh đạo	241
3. Những khía cạnh bình đẳng Giới về tham gia chính trị ở Việt Nam.....	245
Tóm tắt chương.....	257
Câu hỏi ôn tập.....	258
Tài liệu đọc thêm	258

Chương 9

Giới và sức khoẻ

Mục tiêu học tập	259
1. Sức khoẻ.....	259
2. Một vài cách tiếp cận về sức khoẻ, bệnh tật	262
3. Giới và sức khoẻ	268
4. Phụ nữ và những rủi ro về sức khoẻ	277
5. Về thực hiện chính sách chăm sóc sức khoẻ phụ nữ Việt Nam.....	280
Tóm tắt chương.....	285
Câu hỏi ôn tập.....	285
Tài liệu đọc thêm	286

Chương 10

Quan hệ giới trong gia đình

Mục tiêu học tập	287
1. Định nghĩa và loại hình gia đình.	287
2. Gia đình như một thiết chế và nhóm xã hội.....	289
3. Những cách tiếp cận xã hội học về gia đình.....	294
4. Giới và các vai trò trong gia đình.....	314
5. Vài nét về gia đình và biến đổi về hôn nhân, gia đình ở Việt Nam hiện nay.....	316
6. Bạo lực giới trong gia đình	342
Tóm tắt chương.....	353
Câu hỏi ôn tập.....	354

Tài liệu đọc thêm	354
Tài liệu tham khảo.....	355

DANH MỤC BẢNG

<i>Bảng 1.</i> Khác biệt về cấu tạo cơ thể nam và nữ	19
<i>Bảng 2.</i> Những đặc điểm của giới tính (sex) và giới (gender)	25
<i>Bảng 3.</i> Quan niệm và hành vi liên quan đến kinh nguyệt.....	31
<i>Bảng 4.</i> Các chỉ số phát triển và bình đẳng giới.....	73
<i>Bảng 5.</i> Khái quát về những khác biệt của thuyết nữ quyền.....	85
<i>Bảng 6.</i> Phân phối tỷ lệ nghèo theo dân	100
<i>Bảng 7.</i> Những đặc điểm nam tính và nữ tính	142
<i>Bảng 8.</i> Những tính cách được mong đợi nhất ở con trai và con gái	142
<i>Bảng 9.</i> Các thành tố của bản sắc giới.....	147
<i>Bảng 10.</i> Tỷ lệ giới tửu 15 tuổi trở lên mù chữ theo khu vực, năm 2001	193
<i>Bảng 11.</i> Tương quan giới với số năm đi học theo khu vực, năm 2000	194
<i>Bảng 12.</i> Tỷ lệ biết chữ của dân số từ 10 tuổi trở lên chia theo giới tính, 1989 -2009 ...	194
<i>Bảng 13.</i> Tỷ trọng dân số từ 15 tuổi trở lên đang đi học chia theo trình độ chuyên môn kỹ thuật và giới tính, năm 1999 - 2009.....	195
<i>Bảng 14.</i> Tỷ lệ bằng cử nhân theo ngành học của Hoa Kỳ (năm 1986 – 1987).....	196
<i>Bảng 15.</i> Số lượng học sinh, sinh viên và nữ sinh các cấp học, năm học 2011 -2012	198
<i>Bảng 16.</i> Số lượng tiến sĩ theo ngành ở Hoa Kỳ năm học 1986 -1987	198
<i>Bảng 17.</i> Số lượng giảng viên và giảng viên nữ cao đẳng, đại học	200
<i>Bảng 18.</i> Tỷ lệ giảng viên nữ theo các ngành, Đại học Quốc gia Hà Nội (tính đến 31/12/2005).....	201
<i>Bảng 19.</i> Học vị và học hàm của giảng viên nữ trong các trường đại học (năm 2006)	202
<i>Bảng 20.</i> Số lượng nam nữ có học hàm giáo sư, phó giáo sư, Đại học Quốc gia Hà Nội (tính đến 15/10/2013).....	202
<i>Bảng 21.</i> Chi giáo dục, đào tạo bình quân 1 người đi học trong 12 tháng qua chia theo các khoản chi, thành thị nông thôn, giới tính, 2004	203
<i>Bảng 22:</i> Sự phân công lao động theo giới tính trong 224 xã hội.....	220
<i>Bảng 23.</i> Phân bố phần trăm lao động của dân số từ 15 tuổi trở lên đang làm việc theo giới tính và nghề nghiệp, 2007, 2010	229

<i>Bảng 24.</i> Phân bố phần trăm lao động của dân số từ 15 tuổi trở lên đang làm việc theo giới tính và vị trí việc làm, 2007-2010.....	230
<i>Bảng 25.</i> Nữ nghị sĩ ở các quốc gia, giai đoạn 1945 - 2007.....	242
<i>Bảng 26.</i> Tỷ lệ nữ trong nghị viện	243
<i>Bảng 27.</i> Phụ nữ và quyền hành pháp.....	244
<i>Bảng 28.</i> Tỷ lệ nữ đại biểu Quốc hội qua các nhiệm kỳ Quốc hội.....	250
<i>Bảng 29.</i> Phụ nữ và chức vụ trong Quốc hội, qua các khóa XI, XII và XIII	251
<i>Bảng 30.</i> Tỷ lệ phụ nữ là đại biểu Hội đồng nhân dân tỉnh, huyện và xã qua các giai đoạn	251
<i>Bảng 31.</i> Tỷ lệ phụ nữ là chủ tịch, phó chủ tịch Hội đồng nhân dân cấp tỉnh, huyện và xã qua các giai đoạn	252
<i>Bảng 32.</i> Tỷ lệ phụ nữ là chủ tịch, phó chủ tịch Ủy ban nhân dân cấp tỉnh, huyện và xã qua các giai đoạn	253
<i>Bảng 33.</i> Tỷ lệ phụ nữ trong cấp ủy ở Trung ương, tỉnh, huyện và xã trong các giai đoạn	254
<i>Bảng 34.</i> Vi khuẩn trong lòng lợn, tiết canh	261
<i>Bảng 35.</i> Các loại hệ thống y học cổ truyền.....	263
<i>Bảng 36.</i> Số người tự tử ở Paris theo giới và tình trạng hôn nhân/triệu dân	299
<i>Bảng 37.</i> Số lượng và tỷ lệ tăng số hộ gia đình Việt Nam, từ 1979 đến 2012	319
<i>Bảng 38.</i> Những khó khăn của cha mẹ trong giáo dục con cái theo địa bàn nghiên cứu	327
<i>Bảng 39.</i> Những khó khăn trong giáo dục con ở Bắc Giang và Nam Định theo giới tính	328
<i>Bảng 40.</i> Con cái trò chuyện với cha mẹ theo giới tính	339

DANH MỤC HỘP

<i>Hộp 1:</i> Bị chồng ghét bỏ vì sinh con gái.....	119
<i>Hộp 2:</i> Làn sóng công chức nghỉ việc.....	151
<i>Hộp 3:</i> Vai trò giới và xã hội hoá trẻ em	172
<i>Hộp 4:</i> Phân biệt đối xử giới trong tuyển dụng.....	232
<i>Hộp 5:</i> Cơ hội thăng tiến nghề nghiệp của tôi kết thúc trước cả khi bắt đầu. .	235
<i>Hộp 6:</i> Những phụ nữ thành đạt ngoài xã hội trở về chăm lo gia đình.....	256